

Johannes Langkamp

"Stel nou dat er een periode van stilte komt waarin ik niet naar een bepaalde tentoonstelling of iets anders concreets toewerk," geeft Johannes Langkamp tijdens het gesprek als voorbeeld. "Dan kan dit archief een rol spelen. Dan kan ik oude schetsen opnieuw bekijken, herinterpreteren, en ik kan er nieuwe in onderbrengen en vergelijken. Dit archief traceert alle ontwikkelingen in mijn werk, en ordent ze. Misschien kunnen oudere ideeën bouwstenen worden voor een groot werk. Doorgaans ben je in een groot project beperkt, het geeft geen ruimte voor onverwachte ontwikkelingen. Nu kan dat wel. Hier kan ik helemaal op zoek gaan naar het onbekende."

Aan een van de tafels in zijn gedeelde atelier-pand vertelt Langkamp over zijn persoonlijke videoarchief. Dat ontwikkelt hij als O&O-project samen met LIMA media art platform. Het wordt een duurzame archiefstructuur waarin hij zowel zijn meer doorwerkte videowerken opneemt, als de kleine filmpjes die hij soms als schets maakt — honderden heeft hij er. "LIMA heeft een begeleidende rol en assisteert met back-up voorzieningen. Er bestaat geen formule voor hoe je een digitaal archief hoort te creëren of te handhaven. Dat moet op individuele basis en dat is het boeiende."

Het is een onderzoek dat technisch is, omdat het gaat over bestandstypen en structuren, maar ook inhoudelijk: wanneer is iets een schets? Wanneer is iets af? Wanneer is een film documentatie en wanneer is het een nieuw werk? Wanneer is een werk geslaagd? Ter illustratie pakt Langkamp zowel foto's als een tablet erbij, sommige filmpjes staan op Youtube. "Documentatiemateriaal heeft een eigen taal, het zit tussen proces en resultaat in. Performances of happenings film ik om deze zichtbaar te maken, zo'n film hoeft niet het product te zijn, maar dat kan wel. Het krijgt iets onbestemds. De betekenis is niet concreet."

Het optuigen van zo'n database zorgt ervoor dat hij zijn werk opnieuw gaat bekijken, waarderen, ordenen — wat past bij wat? En moet hij bijvoorbeeld een scheiding maken tussen schetsen en documentatie? Het plan dateert uit 2017, en is een middel om ook een eerder O&O-project uit 2015 op te nemen: opnames van de zon. Het ordeningsproces illustreert hij opvallend *low tech*: hij pakt een houten katrol, waarmee hij miniaturen van de filmpjes uitrolt op papier alsof het een Dode Zee-rol is. "Ik zit nu bij de vijfhonderd videoschetsen, het zijn er eigenlijk veel meer. De schetsen zijn kleine korte snel gemaakte filmpjes, waar een bepaalde echtheid en authenticiteit in zit die ik ook graag in mijn meer doorwerkte video-installaties wil. Het is soms dezelfde werkwijze en even impulsief, door die vergelijkingen zie ik de nieuwe verbanden waar ik op hoopte."

Want zelfs kleine filmpjes die niet al te veel lijken voor te stellen, kunnen een experimentele of impulsieve kwaliteit hebben die kan bijdragen aan nieuw werk. "Voor mij gaat onderzoek over de waarde van materiaal. Er ligt potentieel verborgen in dat archief, ik verzamel ook slechte

Ik zoek misschien naar de
echtheid, authenticiteit van
een creatief proces.

schetsen, of de documentatie daarvan. Ik merk hoe belangrijk het is om slecht werk te maken. De grootste blokkade is dat je iets goeds wilt maken en je moet weggomen van die blokkade. Ik zoek misschien naar de echtheid, authenticiteit van een creatief proces."

Tijdens het praten zit Langkamp te tekenen. In een aantekenschrift schetst hij ruimtes. Hij heeft enkele sloopplanden ter beschikking waar hij installaties in uitprobeert en zit tegelijk in een periode waarin hij kort op elkaar drie tentoonstellingen heeft — Amsterdam, Brussel, Arnhem. "Dan ben je gedwongen om met weinig tijd iets te maken.

Dat stimuleert. Het is een soort marathon. Ik maak nu een serie ruimtelijke *site specific* werken. Steeds met de vraag of ik dat schetsmatige kan overnemen naar dat ruimtelijke. Vanuit die gedachte wil ik met dit O&O-project ruimte scheppen om nog dieper te experimenteren, dat ideeën die nergens toe leiden misschien iets onverwachts opleveren. Je moet niet te snel oordelen."

toonde aan onderzoekers. Hij zag er indrukwekkende proefopstellingen voor detectie van natuurkundige verschijnselen zoals donkere materie en zwaartekrachtgolven. Door de investeringen van Nikhef in de ontwikkeling van de software, hield Van Bakel budget over voor betere materialen voor de installatie: betere versterkers, gevoeliger sensoren. Het leverde twee interactieve trillingsinstallaties op, gebaseerd op onderzoek naar zwaartekrachtgolven, en met referenties naar een Tibetaanse klankschaal. "Wetenschappelijk, spiritueel, ironisch of de onwaarschijnlijke combinatie daarvan, dat is aan de kijker."

wetenschapper

2986 project

totale budget € 12.375 bijdrage O&O € 10.000
website tessmartinart.com

Tess Martin Orbit

Wind, water, olie, in essentie is de zon de bron van alle energie die we gebruiken, stelt Tess Martin: zonlicht voedt de planten die we eten, zonnewarmte beïnvloedt de watercyclus, en daardoor de regen voor onze oogsten, wind om te zellen. Planten voeden dieren, beide dragen bij aan fossiele brandstoffen, enzovoorts. Met haar O&O-onderzoek *Orbit* wilde Martin de relatie tussen zon en mens verbeelden als een liefdesverhaal, tegelijk waarschuwend tegen ons roekeloos gebruik van niet-vernieuwbare bronnen. Hiervoor plande ze een studie van onder meer fotosynthese en het scheppen van fossiele brandstoffen, een residency in Californië en een samenwerking met een componist. Met die ervaringen wilde ze een live-action film in installatievorm maken.

Martin (1984) is een animator, die haar werk frame voor frame maakt. Haar films gaan onder meer over verlangens, romantiek, de relatie tussen mens en dier. Deze toont ze op festivals en in tentoonstellingen. De O&O-commissie vond haar aanvraag een inventief plan omdat ze hierin voorstelde een live-action film te gaan maken in plaats van animatie, in een residency die totaal isolement betekende.

De oorspronkelijke werktitel *Pursuit of Potential* veranderde Martin in *Orbit* tijdens haar onderzoek waarvoor ze naar de Djerassi artist-in-residency in Californië reisde. Ze leerde er veel technische *knowhow*, over draaitafels, belichting, cameragebruik, het bouwen van een interactieve sculptuur. Oude en nieuwe technieken bracht ze samen met schijven, mandala's, licht als van oude Victoriaanse phenakistoscopen of zoötropen, schoot haar eerste live-action film en ontwierp een interactieve installatie, die ze zou tonen bij Gallery Joey Ramone in Rotterdam. Tijdens die residency was het zwaartepunt verschoven van het menselijke gebruik van energiebronnen naar de relatie van de mensheid met de zon. "We vergeten dat uiteindelijk elk element van ons zijn ooit is geproduceerd binnen onze zon — we zijn allen sterrenstof."

